

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ
ІМЕНІ Д.І. КВЕСЕЛЕВИЧА

Дипломна робота

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр"

**Функціонування питальних речень в
англійській мові XVII-XX ст.**

Виконала:

студентка VI курсу 62 групи

напряму підготовки 020303 Філологія

спеціальності: 8.02030302 Мова і
література (англійська)*

Лисецька Юлія Василівна

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук, доцент

кафедри англійської філології та
перекладу ім. Д.І. Квеселевича

Полховська Марина Володимирівна

Житомир – 2014 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАЛЬНОГО РЕЧЕННЯ В ЛІНГВІСТИЦІ	8
1.1. Трактуювання питального речення в традиційній граматиці.....	8
1.2. Проблема вивчення питального висловлення в комунікативній лінгвістиці.....	13
1.3. Теорія мовленнєвих актів як методологія дослідження функціонування простого речення.....	17
1.3.1 Сутність мовленнєвого акту.....	17
1.3.2 Структура та класифікація мовленнєвих актів.....	19
1.3.3 Непрямий мовленнєвий акт.....	21
Висновки до Розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ДІАХРОННИЙ АСПЕКТ	26
2.1. Еволюція питального речення в англійській мові.....	26
2.1.1 Порядок слів в питальному реченні в давньоанглійський період.....	28
2.1.2 Структурна організація інтерогативів в середньоанглійській мові.....	30
2.1.3 Фіксація основних структурних моделей питального речення в ранньомовноанглійській мові.....	32
2.2. Становлення допоміжного дієслова <i>do</i>	35
Висновки до Розділу 2	42
РОЗДІЛ 3. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛІЙСЬКИХ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ В XVII-XX СТОЛІТТІ	44
3.1 Дослідження питальних конструкцій з позиції теорії мовленнєвих актів.....	44
3.2 Інтерогативні висловлення як засіб вираження мовленнєвого акту в англійській мові XVII-XX ст.....	47
3.3 Реалізація непрямих мовленнєвих актів основними типами питальних речень в англійській мові XVIII-XX ст.....	55
Висновки до Розділу 3	60

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	62
RESUME	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	68
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	76

Вступ

Сучасні лінгвістичні розвідки позначені посиленням інтересом до проблем, пов'язаних із природою речення у синхронії і в діяхронії. Вивчення питального речення належить до актуальних проблем мовознавчої науки, що підтверджується наявністю численних розвідок, які розкривають структурні (І.Р. Буніятова, R. Quirk, S. Greenbaum, G. Leech), семантичні (Г. Пауль, Р.Л. Рейнганд) та прагматичні (Г.Г. Почепцов, О.Г. Почепцов, Т.Д. Чхетіані, І.С. Шевченко) аспекти цього типу речень.

Окремі дослідження питального речення у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві, що виконувалися в діяхронній площині, здебільшого присвячені формальним ознакам питальності (Р. Л. Рейнганд) та прагматичним особливостям таких речень в англійській мові XVII–XX ст. (Л.Р. Безугла, І.С. Шевченко). Аналіз специфіки виникнення і подальшого розвитку питальних речень, висвітлення їхніх структурних та комунікативних властивостей, а також особливостей порядку слів необхідні для розуміння еволюційних процесів, які відбувалися у граматичній підсистемі англійської мови XV–XVIII ст. і у формуванні англійської національної літературної мови загалом.

Попри ґрунтовне вивчення історичного розвитку порядку слів в англістиці, функціональні особливості фіксованого порядку слів, особливо в питальних речення, а зокрема і парадигма питального речення залишається вивченим не повністю і потребує подальшого дослідження. Крім того, друга половина XX століття стала періодом розвитку цілого ряду комунікативно-орієнтованих напрямів аналізу, серед яких помітне місце займає комунікативна лінгвістика і теорія мовленнєвих актів, що і визначило **актуальність** обраної теми.

Мета дослідження полягає у виявленні основних тенденцій і шляхів розвитку питального речення в історичній динаміці особливо в XVII–XX ст. з погляду на його структурні та комунікативні властивості функціонування.

Для досягнення поставленої мети виділяємо ряд **завдань**:

- 1) виявити історичні умови формування структури питального речення у давньо-, середньо та ранньомовноанглійський періоди;
- 2) виділити структурні моделі ПР в англійській мові XV – XVIII ст.;
- 3) проаналізувати функції інтерогативних висловлювань з точки зору комунікативного підходу;
- 4) дослідити функціональні особливості питальних конструкцій в XVII-XX ст.

Об'єктом дослідження є англійське питальне речення в історичній динаміці.

Предметом дослідження є структурні та функціональні характеристики інтерогативів в англійській мові XVII-XX ст.

Матеріалом дослідження були пам'ятки ранньомовноанглійської мови зокрема трагедії та комедії В.Шекспіра серед яких "*Romeo and Juliet*", "*Alls Well That Ends Well*", "*The Comedy of Errors*", "*Coriolanus*", "*Cymbeline*", "*Hamlet*", "*King Lear*", "*Twelfth Night*", "*Julius Caesar*", "*Othello*", "*As You Like It*", "*Henry IV, Part I*", "*Henry IV, Part II*", "*Henry V*", "*Macbeth*", "*A Midsummer Night's Dream*", "*Measure for Measure*", "*The Merchant of Venice*", "*Much Ado About Nothing*", "*The Tempest*", "*Two Gentlemen of Verona*", сонети, романи Д.Дефо "*The Life and Adventures of Robinson Crusoe*", В.Теккерея "*Vanity Fair*", і С.Фітцджеральда "*The Great Gatsby*". Матеріал для дослідження складає 332 одиниці.

Методи дослідження зумовлені метою і поставленими завданнями. Матеріал проаналізовано із залученням *індуктивного* та *дедуктивного* методів. *Кількісний* аналіз мовних фактів дозволив виявити тенденції розвитку досліджуваного явища в діяхронії. Використано метод *лінгвістичного опису*, який передбачає безпосереднє дослідження явища у тексті, систематизацію та узагальнення структурних особливостей питального речення. Завдяки *комплексному прагматичному аналізу* було проаналізовано основні аспекти мовленнєвого акту, що реалізуються

інтерогативами.

Теоретична цінність полягає в тому, що дана робота визначає порядок слів англійського питального речення, усі зміни, що відбувалися у процесі його історичного розвитку, а також виконання ним комунікативних функцій.

Практична цінність дослідження полягає в можливості використання його результатів, основних положень при написанні курсових, дипломних, магістерських робіт, при підготовці лекційних курсів з історії англійської мови і теоретичної граматики.

Наукова новизна праці полягає у тому, що було здійснено комплексне дослідження функціональних особливостей англійських інтерогативів в XVII-XX ст.

Обсяг і структура роботи. Дипломна робота (78 сторінок, з них 65 сторінок основного тексту) складається зі вступу, трьох розділів з висновками до них, загальних висновків, списку використаних джерел та літератури (83 найменування) і списку ілюстративного матеріалу (26 позицій).

У **Вступі** обґрунтовано актуальність обраної для дослідження теми, визначено об'єкт та предмет дослідження, сформульовано мету, теоретичне та практичне значення одержаних результатів та описано структуру дипломної роботи.

Перший розділ "**Теоретичні засади дослідження питального речення в лінгвістиці**" присвячено дослідженню тлумачення питального речення в традиційній граматиці. Окрім цього було обґрунтовано вибір комунікативного підходу до вивчення англійського питального речення, а також проаналізовано теорію МА як методологію дослідження функціонування простого речення.

У другому розділі "**Структурні особливості питальних речень в англійській мові: діахронний аспект**" здійснюється аналіз структурних зрушень в англійському питальному реченні XV–XVIII ст., а також надаються особливості будови англійського питального речення в давньо-

середньо- та ранньоніовоанглійській мові. Було простежено основні структурні моделі питального речення в ранньоніовоанглійській період та розвиток допоміжного дієслова – маркера *do*.

У третьому розділі "**Функціональні характеристики англійських питальних речень в XVII-XX столітті**" було визначено функціональні характеристики інтерогативів в даний період і проаналізовано аспекти мовленнєвих актів (прямих і непрямих), що реалізувалися основними типами питальних речень.

Загальні висновки відображають загальні результати дослідження.

Список використаних джерел та літератури включає перелік робіт, присвячених проблемам питальних речень, трактування комунікативної лінгвістики і мовленнєвого акту, серед яких 51 позиція вітчизняних авторів та 29 позицій зарубіжних авторів.

У **Списку ілюстративного матеріалу** представлений перелік (26 найменувань) творів В.Шекспіра, Д.Дефо, В.Теккеря і С.Фітцджеральда, які були матеріалом дослідження.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було досліджено проблеми трактування питального речення з позицій традиційної граматики, здійснено спробу аналізу комунікативних характеристик питального речення, проаналізовано становлення порядку слів в англійському простому реченні в цілому та питальному зокрема, а також проведено комплексне дослідження функціональних особливостей англійських інтерогативів в XVII-XX ст.

Питальні речення різноманітні за своєю граматичною формою та змістом і мають свої певні ознаки:

- 1) специфічна питальна інтонація;
- 2) інверсійний порядок;
- 3) наявність питальних займенників та обставинних фраз;
- 4) позначення на письмі спеціальним пунктуаційним знаком – знаком питання.

Інтерогативні висловлення розглядаються в комунікативному аспекті як інтенційний засіб спілкування, що використовується мовцем з метою здійснення своїх комунікативних намірів. Різноманіття намірів настільки велике, що окрім первинної функції запиту необхідної інформації питальне речення може виконувати в мові ряд інших функцій: вираження згоди чи незгоди, бажання, здивування та ряд інших почуттів.

В науково-лінгвістичних працях Г. Суїта, О. Єсперсена, Є. Крейзінгі, Дж. Керма, Г. Фаулера та інших йдеться про порядок слів як про самостійний і універсальний засіб вираження найбільш важливого (вагомого або значимого) слова. Звернувшись до історичних витоків цього явища було досліджено структурну організацію питального речення у давньоанглійській, середньоанглійській і ранньомовноанглійській мові. Поява і розвиток інтерогативів припадає на давньоанглійський період, який характеризується появою загальних та спеціальних типів запитань, що утворювалися шляхом інверсії. В середньоанглійській мові у побудові питання суттєвих змін не

спостерігається, проте помітно зростає кількість випадків часткової інверсії підмета і присудка у всіх типах питань.

Особливістю ранньоновіанглійського періоду є фіксація основних структурних моделей питального речення, а також остаточне формування сталого порядку слів у всіх комунікативних типах двоскладного речення в результаті ослаблення та відпадиння флексії. Характерною рисою цього періоду є становлення дієслова - маркера *do* як допоміжного не тільки в інтерогативах, а й запереченнях.

Теорія мовленнєвих актів увійшла в коло актуальних проблем сучасної теорії комунікації. З'явилися лінгвістичні роботи присвячені вивченню певних мовленнєвих актів. В сучасних дослідженнях підкреслюється, що при аналізі мовленнєвого акту потрібно враховувати характерологічні особливості партнерів по комунікації, саму ситуацію спілкування, а також той факт, що мета комунікації міститься не тільки в тому, щоб адресат зрозумів адресанта, але й у тому, щоб викликати в останнього певну реакцію на почуте, а також вплинути на нього.

В цілому в XVII-XX ст. спостерігається еволюція засобів реалізації мовленнєвих актів питальними реченнями. Відбувається якісне і кількісне зростання сфери непрямих мовленнєвих актів, що експлікуються інтерогативами (експресиви, директиви, комісиви, констативи) за рахунок зменшення кількості прямих МА – квеситивів. Розділові запитання, як новий тип інтерогативів найбільше реалізує метакомунікативний МА.

МА XVII-XX ст. характеризується надмірністю вираження іллокутивної сили, в яких присутні також перформативні дієслова. В **квеситивах** домінує іллокуція запити, в **експресивах** – іллокуція вираження емоцій і оцінок, **директиви** в одному випадку можуть реалізувати іллокутивний акт запити, а в другому – спонування. **Метакомунікативи** близькі за частотою до **директивів**, що характеризується локутивною силою. **Констативи** доречні для вираження суб'єктивної думки адресанта. Як правило, непрямі **констативи** представлені розділовими запитаннями. Також

функціонують так звані гібридні МА спонукання – **реквистиви** з лексико-синтаксичною структурою типу *will you...?*, яка служить маркером спонукання і одночасно ввічливості.

Таким чином, використання питальних конструкцій у формі основних типів запитань для вираження непрямих МА є відомим лінгвістичним феноменом, тому крім традиційної інтерогативної функції стає доцільним виділити такі функції функції питальних речень: директивну, асертивну, фактичну (чи регулятивну) і експресивну (чи афективну).

Отже, аналіз структурних та функціональних особливостей питального речення в діяхронічному аспекті є важливим етапом у вивченні інтерогативів в синхронії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Агамирзян Н. В. Вопрос как разновидность плана речи, определяющая выбор глагольных временных форм (на материале французского и английского языков) / Н. В. Агамирзян, Н. А. Штейнберг // Анализ стилей зарубежной художественной и научной литературы. – Л.: ЛГУ, 1985. – Вып. 4. – С. 222-228.
2. Алексеева Л. С. Древнеанглийский язык / Л. С. Алексеева. – М.: Высшая школа, 1971. – 252 с.
3. Альтернативне питання в англійській мові [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://angliyska-mova.com/alternativne-pitannya-v-anglijiskijj-movi/>
4. Антипова А. М. Система английской речевой интонаций / А. М. Антипова. – М.: Высшая школа, 1979. – 266 с.
5. Аракин В. Д. История английского языка / В. Д. Аракин. – М.: Физматлит, 2003. – 272 с.
6. Арютонова Н. Д. Коммуникативный аспект языка / Н. Д. Арютонова, Т. В. Матвеева. – М., 2003. – 204 с.
7. Арютонова Н. Д. Предложение и его смысл / Н. Д. Арютонова. – М.: Наука, 1976. – 382 с.
8. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М.: «Сов.Энциклопедия», 1969. – 608 с.
9. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 344 с.
10. Безменова Н. А. Некоторые проблемы теории речевых актов / Н. А. Безменова, В. И. Герасимов // Языковая деятельность в аспекте лингвистической прагматики. – М., 1984.
11. Безугла Л. Р. Історична динаміка мовленнєвого акту квеситива в німецькій та англійській мовах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

- канд. філол. наук: спец. 10.02.04 " Германські мови" / Л. Р. Безугла. – Харків, 1998. – 22 с.
12. Блох М. Я. Теоретические основы грамматики / М. Я. Блох. – М.: Высш. школа, 2002. – 160 с
 13. Виноградов В. В. Основные вопросы синтаксиса предложения / В. В. Виноградов. – М.: Наука, 1975. – 246 с.
 14. Вейхман Г. А. Новое в английской грамматике / Г. А. Вейхман. – М.: Высш.школа, 1990. – 128 с.
 15. Вежбицка А. Речевые акты / А. Вежбицка. – М.: Прогресс, 1985. – Вып. 16. – С. 251-275.
 16. Гедз С. Ф. Комуникативно-прагматичні особливості висловлювань з інтерогативним значенням у сучасній англійській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.філол.наук / С. Ф. Гедз. – К.: КДЛУ, 1998. – 18 с.
 17. Гордон Д. Постулаты речевого общения / Д. Гордон, Дж. Лакофф // Новое в зарубежной лингвистике (лингвистическая прагматика): сб. науч. тр. – 1985. – Вып. XVI. – С. 345-348.
 18. Дейк Т. А. Язык, познание, коммуникация. / Т. А. Дейк. – М.,1989. – 233 с.
 19. Жинкин Н. И. Вопрос и вопросительное предложение / Н. И. Жинкин // Вопросы языкознания – 1955. – № 3. – С. 123-124.
 20. Звегинцев В. Л. Предложение и его отношение к языку и речи / В. Л. Звегинцев. – М.,1981. –422 с.
 21. Иванова И. П. Теоретическая грамматика современного английского языка / И. П. Иванова, В. В. Бурлакова, Г. Г. Почепцов. – М.: Высшая школа, 1981. – 285 с.
 22. Иванова И. П. История английского языка / И. П. Иванова, Чахоян Л. П., Беяева Т.М. – Санкт-Петербург: Аваллон, 2006. – 588 с.

23. Ившин В. Д. Синтаксис речи современного английского языка (Смысловое чтение предложения) / В. Д. Ившин. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 320 с.
24. Калитюк Л. П. Питальне речення в історії англійської мови: структурний та прагматичний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Л. П. Калитюк. – К., 2008. – 27 с.
25. Кобозева И. М. «Теория речевых актов» как один из вариантов теории речевой деятельности / И. М. Кобозева // Новое в зарубежной лингвистике (теория речевых актов): сб. науч. тр. – 1986. – Вып. XVII. – С. 211- 216.
26. Кобрина Н. А. Грамматика английского языка. Синтаксис / Н. А. Кобрина, Е. А. Корнеева, М. И. Оссовская, К. А. Гузеева. – М., 1986. – 277 с.
27. Ковбаско Ю. Г. Діахронічний аспект розділового запитання [Електронний ресурс] / Ю. Г. Ковбаско. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/gv/2008_13/1/articles/Lingvistika/41_Kovbasko.pdf
28. Конрад Р. Вопросительные предложения как косвенные речевые акты / Р. Конрад // Новое в зарубежной лингвистике (лингвистическая прагматика): сб. науч. тр. – 1985. – Вып. XVI. – С. 321- 326.
29. Косвенные речевые акты ранненовоанглийского периода (на материале вопросительных конструкций) // Вестник Харьков.ун-та. – 1994. – № 382. – 424 с.
30. Костюченко Ю. П. Історія англійської мови / Ю. П. Костюченко. – К.: «Радянська школа», 1963. – 426 с.
31. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику (пер. с англ. под ред. и с предисл. В. Л. Звегинцева) / Лайонз Дж. – М., 1978. – 320 с.
32. Мирсеитова С. С. Структурно-семантические особенности косвенных вопросительных высказываний в английском языке / С. С. Мирсеитова

- // Грамматические единицы языка в высказывании и тексте / Под ред. И. П. Верховской, В. А. Гуреева. – 1990. – № 355. – С. 43-85.
33. Мухин А. М. Функциональный анализ синтаксических элементов (на материале древнеанглийского языка) / А. М. Мухин. – М.: Из-во «Наука», 1993. – 293 с.
34. Невзорова Г. Д. Развитие вопросительных высказываний в английском языке: автореф. канд. дис. / Г. Д. Невзорова. – Л., 1979. – 211 с.
35. Падучева Е. В. Высказывание и его соотнесенность с действительностью / Е. В. Падучева. – М.: Наука, 1985. – 271 с.
36. Питальні речення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://opentalk.org.ua/langstory/pitalni-rechennya>
37. Поспелова А. Г. Косвенные высказывания / А. Г. Поспелова. – Л.: ЛГУ, 1998. – 256 с.
38. Почепцов Г. Г. Коммуникативные аспекты семантики / Г. Г. Почепцов. – К., 1986. – 342 с.
39. Почепцов Г. Г. Прагматика текста / Г. Г. Почепцов // Коммуникативно-прагматические и семантические функции речевых единств. – Калинин: Калининск. гос. у-т, 1980. – 231 с.
40. Расторгуева Т. А. История английского языка / Т. А. Расторгуева. – М.: Высшая школа, 1983. – 347 с.
41. Розділові питання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://angliyska-mova.com/rozdilovi-pitannya-v-anglijiskijj-movi/>
42. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008 – 712 с.
43. Серль Дж. Р. Что такое речевой акт? / Дж. Р. Серль // Новое в зарубежной лингвистике (теория речевых актов): сб. науч. тр. – 1986. – Вып. XVII. – С. 121- 126.
44. Спорные вопросы английской грамматики / Под ред. Б. Е. Зернова, А. И. Варшавской, Л. П. Чахоян. – Л., 1988. – 185 с.

45. Сусов И. П. Семантика и прагматика предложения. / И. П. Сусов. – М., 1980. – 264 с.
46. Тестелец Я. Г. Введение в общий синтаксис / Я. Г. Тестелец. – М.: Российский государственный университет, 2001. – 805 с.
47. Формановская Н. И. О коммуникативно-семантических группах и интенциональной семантике их единиц / Н. И. Формановская // Языковое общение и его единицы. – Калинин, 1986. – С. 321-329.
48. Чайка Л. В. Питальні висловлювання у комунікативному аспекті: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук / Л. В. Чайка. – К., 1998. – 20 с.
49. Чхетиани Т. Д. Лингвистические аспекты фатической метакоммуникации: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Т. Д. Чхетиани. – Київ, 1987. – 24 с.
50. Шабادهй Н. П. Чотири типи запитань в англійській мові [Електронний ресурс] / Н. П. Шабادهй. – Режим доступу: <http://intkonf.org/shabadey-n-p-chotiri-tipi-zapitan-v-angliyskiy-movi/>
51. Шевченко І. С. Історична динаміка прагматичних властивостей англійського питального речення (16-20 ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / І. С. Шевченко. – Київ, 1999. – 33 с.
52. Шевченко И. С. Историческая динамика прагматики предложения: английское вопросительное предложение 16-20 вв.: монография / И. С. Шевченко. – Харьков, 1998. – 168 с.
53. Ярцева В. Н. Лингвистический энциклопедический словарь: энциклопедия / Гл. ред. В. Н. Ярцев. – М., 1990. – 683 с.
54. Archer D. Questions and Answers in the English Courtroom (1649-1760) / D. Archer. – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2005. – 389 p.

55. Baltin M. The Handbook of Contemporary Syntactic Theory / Baltin M., Collins C. – Oxford: Blackwell Publishers LTD, 2001. – 874 p.
56. Barber C. The English Language. A Historical Introduction / C. Barber, Beal J., Shaw P. – Cambridge: Cambridge University Press, 2009. – 322 p.
57. Baugh A. C. A History of English Language / A. C. Baugh, T. Cable. – London: Routledge, 1993. – 459 p.
58. Bean M. The Development of Word Order Patterns in Old English / M. Bean. – Beckenham: Croom Helm Ltd, 1983. – 150 p
59. Bech K. Word Order Patterns in Old and Middle English: A Syntactic and Pragmatic study / K. Bech. – PhD thesis, University of Bergen, Dept of English, 2001. – 227 p.
60. Brunner K. An Outline of Middle English Grammar / K. Brunner. – Oxford: Basil Blackwell, 1970. – 60 p.
61. Chaucer J. The Book of the Duchess [Электронный ресурс] / J. Chaucer. – Режим доступа: <http://www-rohan.sdsu.edu/~amtower/duchess.htm>
62. Comprehensive Grammar of the English Language / R. Quirk, S. Greenbaum, J. Leech, J. Svartvic. – London, New York: Longman, 1985. – 1772 p.
63. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language / D. Crystal. – Cambridge: Cambridge University Press. – 2009. – 119 p.
64. Davison A. Indirect speech acts and what to do with them // Syntax and semantics / Ed. by J.P.Kimball. – New York, 1975. – Vol. 3 : Speech acts. – P. 256-259.
65. Denison D. A History of the English Language / D. Denison, R. Hog. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – 512 p.
66. Downing A. English Grammar: A University Course / Downing A., Locke P. – NY: Routledge, 2006. – 640 p.
67. Hog R. M. The Cambridge History of the English Language: volume II / R. M. Hog. – Cambridge: Cambridge University Press, 1992. – 613 p.

68. Hog R. M. The Cambridge History of the English Language: volume III / R. M. Hog. – Cambridge: Cambridge University Press, 1992. – 643 p.
69. Hog R. M. The Cambridge History of the English Language: volume IV / R. M. Hog. – Cambridge: Cambridge University Press, 1992. – 661 p.
70. Hog R. M. The Cambridge History of the English Language: volume V / R. M. Hog. – Cambridge: Cambridge University Press, 1992. – 627 p.
71. Hudson R. The rise of auxiliary Do: verb-non-raising or category-strengthening? [Электронный ресурс] / R. Hudson. – Режим доступа: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=the%20rise%20of%20auxiliary%20do&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCkQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.>
72. Hyams N. An Introduction to Language / N. Hyams, V. Fromkin, R. Rodman. – Wadsworth: Cengage Learning, 2011. – 643 p.
73. Kroch A., Taylor A. Verb Movement in Old and Middle English: Dialect Variation and Language Contact // Working Papers in Linguistics. – Philadelphia: UPenn University Press, 1993. – 41 p.
74. Leech G. N. Principles of Pragmatics / G. N. Leech. –L., NY: Longman, 1983. – 250 p.
75. Miller J. An Introduction to English Syntax / J. Miller. – Edinburgh: Edinburgh University Press LTD, 2002. – 206 p.
76. Quirk R. An Old English Grammar / R. Quirk, C. L. Wrenn. – London: Routledge, 1958. – 176 p.
77. Sauter K. English Sentence Analysis. An Introductory Course / K. Sauter, Verspoor M. – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2000. – 246 p.
78. Searle J. R. Indirect Speech Acts / J. R. Searle. – NY: Academic Press, 1975. – 341 p.
79. Searle J. R. Expression and Meaning/ J. R. Searle. – Cambridge: Cambridge University Press, 1979. – 431 p.

80. Smith J. J. Essentials of Early English / J. J. Smith. – London: Routledge, 2002. – 266 p.
81. Stoyanova M. Unique Focus. Languages without multiple wh-questions / M. Stoyanova. – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2008. – 201 p.
82. The Communicative Linguistics – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://langs.eserver.org/linell/chapter09.html>
83. What is inversion? – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.grammaring.com/what-is-inversion>

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Defoe D. The Life and Adventures of Robinson Crusoe [Електронний ресурс] / D. Defoe. – Режим доступу:
<http://www.gutenberg.org/files/521/521-h/521-h.htm>
2. Fitzgerald S. The Great Gatsby [Електронний ресурс] / S. Fitzgerald. – Режим доступу: <http://www.planetebook.com/ebooks/The-Great-Gatsby>.
3. Shakespeare W. Alls Well That Ends Well [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/awtw.html>
4. Shakespeare W. As You Like It [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу:
<http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/ayli.html>
5. Shakespeare W. The Comedy of Errors [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/errors.html>
6. Shakespeare W. Coriolanus [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу:
<http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/coriolanus.html>
7. Shakespeare W. Cymbeline [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу:
<http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/cymbeline.html>
8. Shakespeare W. Hamlet [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/hamlet.html>
9. Shakespeare W. Henry IV, Part I [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу:
<http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/hiv1.html>
10. Shakespeare W. Henry IV, Part II [Електронний ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступу:
<http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/hiv2.html>

11. Shakespeare W. Henry V [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/hv.html>
12. Shakespeare W. Julius Caesar [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/jc.html>
13. Shakespeare W. King Lear [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/lear.html>
14. Shakespeare W. Macbeth [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/macbeth.html>
15. Shakespeare W. Measure for Measure [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/mfm.html>
16. Shakespeare W. The Merchant of Venice [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/mv.html>
17. Shakespeare W. A Midsummer Night's Dream [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/mnd.html>
18. Shakespeare W. Much Ado About Nothing [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/maan.html>
19. Shakespeare W. Othello [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/othello.htm>
20. Shakespeare W. Romeo and Juliet [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/rj.html>

21. Shakespeare W. The Tempest [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascenceeditions/shake/tempest.html>
22. Shakespeare W. Twelfth Night [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/tn.html>
23. Shakespeare W. Two Gentlemen of Verona [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/2gent.html>
24. Shakespeare W. Sonnets [Электронный ресурс] / W. Shakespeare. – Режим доступа: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/shake/wssonnets.html>
25. Thackeray W. M. Vanity Fair. Part one / W. M. Thackeray. – Moscow: Foreign languages publishing house, 1951. – 442 p.
26. Thackeray W. M. Vanity Fair. Part two / W. M. Thackeray. – Moscow: Foreign languages publishing house, 1951. – 435 p.

RESUME

The diploma paper "Functioning of Interrogative Sentences in the English Language of XVII-XX Centuries" is devoted to the study of the problem of the functional peculiarities of the interrogative sentence in the English language in XVII-XX centuries.

Among the scholars who investigated the interrogative sentence as a universal means of expressing the communicative aims of the utterance G. Suit, O. Jespersen, E. Kreyzing, J. Kerm, G. Fowler and others can be mentioned. Having analyzed the historical origin of this phenomenon the structural organization of interrogative sentences in Old English, Middle English and Early Modern English periods were examined. The analysis of the functional peculiarities of interrogative sentences and the word-order are essential for understanding the grammatical system of the English language in XVII-XX centuries.

Despite a thorough study of the historical development of English interrogative sentences, the peculiarities of the interrogative sentence require further investigation and the absence of complex research of the interrogative sentence determines the **topicality** of the chosen topic.

The **research aim** is to identify major tendencies and ways of the formation of the interrogative sentence in the historical dynamics, to determine structural and functional peculiarities of interrogative sentences in Early Modern English.

In accordance with this aim the following **research objectives** are put:

- 1) to investigate the historical conditions of the structure of the interrogative sentence in Old, Middle and Early Modern English periods;
- 2) to define the structural models of the interrogative sentence in English in XV-XVIII centuries;
- 3) to analyze the functions of the interrogatives in terms of the communicative approach;

4) to examine the functional peculiarities of interrogative constructions in XVII-XX centuries.

The **object** of the investigation is the interrogative sentence in diachronic aspect.

The subject of the research is the structural and communicative peculiarities of English interrogatives in XV-XVIII centuries

The material for the investigation is Early Modern English records – the literary works of William Shakespeare, in particular: "*Romeo and Juliet*", "*Alls Well That Ends Well*", "*The Comedy of Errors*", "*Coriolanus*", "*Cymbeline*", "*Hamlet*", "*King Lear*", "*Twelfth Night*", "*Julius Caesar*", "*Othello*", "*As You Like It*", "*Henry IV, Part I*", "*Henry IV, Part II*", "*Henry V*", "*Macbeth*", "*A Midsummer Night's Dream*", "*Measure for Measure*", "*The Merchant of Venice*", "*Much Ado About Nothing*", "*The Tempest*", "*Two Gentlemen of Verona*", sonnets and novels: "*The Life and Adventures of Robinson Crusoe*" by D. Defo, "*Vanity Fair*" by W. Thackeray and "*The Great Gatsby*" by S. Fitzgerald.

The methods of investigation: inductive and deductive methods, method of contextual analysis, interpretive method, method of diachronic analysis and elements of quantitative method for the frequency of usage of the formal marker "*do*" in interrogative sentences.

The diploma paper consists of the introduction, three chapters, conclusions for each chapter, general conclusions, bibliography, the list of data sources and resume.

In the **Introduction** the research aim and objectives, the subject and object of the paper, and methods of the investigation are determined.

Chapter 1 "**The Theoretical Principles of the Investigation of the Interrogative Sentence in Linguistics**" is devoted to the investigation of the interpretation of the interrogative sentence in traditional grammar according to the communicative approach. Besides, the theory of speech acts is also analyzed as a methodology of the investigation of the interrogatives.

In Chapter 2 "**Structural Peculiarities of English Interrogative Sentences: diachronic aspect**" structural models of interrogative constructions in XV-XVIII centuries were distinguished. The emergence and development of interrogatives started in the Old English period and was characterized by the appearance of general and specific types of questions formed by means of inversion. In Middle English the notable changes in the structure of the interrogative sentence were not observed, but the cases of partial inversion of a subject and a predicate in all types of questions were significantly increased. The establishment of the auxiliary verb "*do*" was analyzed on the basis of W. Shakespeare's works. Early Modern English period is characterized by the fixation of the main structural models of the interrogative sentence and the final formation of fixed word order in all communicative types of two-part sentences as a result of weakening and dropping of flexions. The peculiar feature of this period is the establishment of the auxiliary verb – operator "*do*" in interrogative and negative sentences.

Chapter 3 "**Functional Peculiarities of English Interrogative Sentences in XVII-XX Centuries**" presents functional characteristics of interrogatives in this period and deals with the aspects of the speech acts (direct and indirect) which are realized by main types of interrogatives.

In **Conclusions** the main results of the investigation are presented.

Bibliography consists of the list of works devoted to the study of the problem of the historical development and functional peculiarities of the interrogatives, discourse interpretation, peculiarities of the interrogative sentences in diachronic aspect, which numbers 83 positions (51 works by the authors of our country, 29 works by foreign authors).

The list of data sources numbers 26 positions of literary works by W. Shakespeare, D. Defo, W. Thackeray, and S. Fitzgerald which were used in the investigation.